

ZORA KLAK

SJEĆANJA NA SESTRU ANGELINU GINU GARIĆ

Gina je rođena 18.oktobra 1921.godine u porodici NIKOLE GARIĆA, piljara u Banjoj Luci, i majke SAVKE, rođene VUČKOVIĆ. U brojnoj porodici od devetoro djece odraslo je samo petoro: STANKO, ILIJA, VLADO, ANGELINA i ZORA.

Gina je pohađjala Osnovnu školu u Bojića Hanu, odnosno u vježbaonici Učiteljske škole. Školovanje potom nastavlja u Državnoj ženskoj zanatskoj školi na smjeru krojačkog zanata. Poslije završetka ove škole zaposlila se u Šumskom gazdinstvu 1939.godine, gdje je radila sve do svog hapšenja u vrijeme tzv. NDH. Njene najbolje drugarice bile su Suzana, Nada i Vera Podgornik, Zora Umičević, neka Bosa i mnoge druge čijih se imena ne bih mogla sjetiti. Znam samo da je imala široki krug drugarica i prijateljica.

Po prirodi bila je veoma prodorna, energična, snalažljiva i dosljedna. Znala je često nametati u porodici razgovore o nepravdama u društvu, iskorišćavanju rada radnika itd. Stanovali smo tada u Kočićevoj ulici (za vrijeme rata: Harambašićeva) br.77, a za vrijeme rata br.125. Mala prizemna bosanska kućica bila je očevo vlasništvo. Kuću smo poslije drugog svjetskog rata, 1956.godine, prodali HOMO RENKU, a on ju je kasnije preprodao krojaču Vinku. U našoj je kući 1941.god. stanovao FRANJO DOSTAL, član KPJ i ilegalni radnik.

Gina je mnogo čitala. Znala je ostati do zore čitajući razne knjige koje je dobivala od svojih koleginica na čitanje. Plašeći se za njeno zdravlje, majka ju je grdila što tako kasno u noć čita. Čitanje je bilo njena svakodnevna navika, odnosno potreba. Nametanje političkih tema u razgovorima u porodici su smatrali rezultatom stalnog čitanja i dilema koje kao posljedica čitanja nastaju.

Sjećam se kamo mi je 1941.godine, u vrijeme okupacije, predlagala u formi sestrinskog naloga da se pred kućom san-

kam ili da se igram, a da odmah javim ako primjetim da neko u blizini stoji ili zagleda u prozore.

Sjećam se da su kod nje dolazile često njene drugarice i neke nepoznate osobe i da su •stajale na razgovorima. Takvih je razgovora bilo i u toku noći, kada se prozor pokrivao dekom. Tada nismo ni mogli znati da su ovi sastanci bili političke naravi.

Dobro se sjećam kad su Ginu uhapsili. Kasno u noć došla su dva ustaška agenta, negdje u proljeće 1942. godine. Lupali su snažno na vrata. Svi smo ustali probudjeni od lupanja na vrata, majka, Gina i ja. Franjo Dostal u to vrijeme već nije ni stanovao u našoj kući. Majci su na vratina odgovorili da su došli iz ustaškog redarstva da izvrše pretres kuće i da Ginu povedu radi saslušanja. U toku pretresa sve su u kući ispreturali. Nisu ništa našli. Zatim su izvršili pretres šupe-drvarnice. U jednom starom loncu nalazilo se perje, ispod koga se nalazila heft mašina. Pošto je za tu heft mašinu za spajanje majka već znala, a u taj lonac ju je stavila Gina, majka je namjerno perje u loncu u gornjem dijelu pretresla tako da je perje počelo da leprša na sve strane. Agenti su odustali od daljeg pregleda jer se perje hvatalo i po njihovom odijelu.

Ginu su odveli. Više nikada nije došla kući. Prvo su je odvelu u Ustaško redarstvo, u zgradu gdje se danas nalazi nova zgrada Privredne banke na uglu ulice braće Lastrić i Marije Bursać. Ja sam joj tamo odnosila veš i hranu. Smjestili su je u jednu podrumsku ćeliju u kojoj nije ništa bilo osim jedne kante za vodu. Sama je bila u ćeliji. Vidjela sam da je modra od udaraca. Mene su pustili da je vidim jer sam tada bila još djevojčica. Kad je Gina primjetila da gledam na njene modrice, namignula mi je i pokazala prstom da šutim pred majkom. Majci nisam ništa rekla u kakvom sam stanju zatekla Ginu. Majka se stalno nadala da će je pustiti.

Kada sam jednog dana ponovo došla, negdje oko 15 dana poslije njenog hapšenja, rekli su mi da je Gina prebačena u Crnu kuću. Dolazila sam i do Crne kuće, ali nisam imala više prilike da je vidim. Donosila sam veš i odnosila prljavi. U Cr-

noj kući bila je zatvorena jedno mjesec dana. Kad sam jednog dana došla donoseći novi veš i hranu, čuvari zatvora su mi na ulazu rekli da Gina nije više tu, već je prebačena u logor Stara Gradiška.

Saopštenje da je poslana u logor bio je za nas strahovito težak udarac, posebno za majku. U togu prvog mjeseca boravka u logoru Gina se javila pod imenom Djordane jer nije imala pravo da se javi pod svojim pravim imenom. Tek nakon isteka prvog mjeseca boravka u logoru dobili smo od nje kartu koju je potpisala svojim imenom. Od nje smo dobivali periodično pisma iz logora, onda kada su joj dozvoljavali da može pisati.

12. januar 1978. godine

Zora (Gorici) Klak
(Zora Klak)